

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-1429/21-J

Název	Základní škola Světlá nad Sázavou, Lánecká 699, příspěvková organizace
Sídlo	Lánecká 699, 582 91 Světlá nad Sázavou
E-mail	zslanecka@svetlans.cz
IČ	75 017 130
Identifikátor	650 015 142
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Vlastimil Špatenka
Zřizovatel	Město Světlá nad Sázavou
Místo inspekční činnosti	Lánecká 699, Světlá nad Sázavou
Termín inspekční činnosti	6., 7., 10. a 11. 1. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo v souladu s § 174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů:

písm. a) získávání a analyzování informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy zapsané do školského rejstříku, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy,

písm. b) zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů,

písm. c) zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.

Charakteristika

Právnícká osoba Základní škola Světlá nad Sázavou, Lánecká 699, příspěvková organizace (dále škola) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školního klubu a školní jídelny.

Škola poskytuje základní vzdělávání v prvním až devátém ročníku. K 30. 9. 2021 vykázala v 21 třídách celkem 442 žáků, včetně 69 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP). Podle individuálního vzdělávacího plánu se vzdělává 13 žáků.

Zájmové vzdělávání bylo aktuálně realizováno ve čtyřech odděleních školní družiny pro 120 a ve školním klubu pro 20 účastníků. Od poslední inspekční činnosti v roce 2015 nedochází k výrazným výkyvům v počtu žáků.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání se zaměřuje na všestranný rozvoj osobnosti žáka s akcentem na podporu výuky informatiky a cizích jazyků. Od prvního ročníku je vyučován anglický jazyk. Na dopolední vyučování vhodně navazuje zájmové vzdělávání.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy vykonává funkci dlouhodobě. Z jím stanovených cílů v koncepci rozvoje se daří úspěšně zlepšovat materiální podmínky, spolupráci s rodiči a vytvářet klidné pracovní prostředí. Odpovídající pozornost není věnována výsledkům vzdělávání a metodickému vedení výuky.

Velkou část pravomocí delegoval ředitel školy na své dvě zástupkyně. Řízení školy je funkční, zlepšení vyžaduje pedagogické vedení zaměstnanců a vyhodnocování činnosti školy s následným přijímáním opatření ke zlepšení stavu.

Dobré podmínky pro uplatnění iniciativy pracovníků jsou ředitelem deklarovány, systém jejich participace není zcela efektivní. Pedagogická rada a metodické orgány řeší v převážné míře organizační záležitosti a nejsou účinně podněcovány pro prezentaci námětů v oblasti výchovně vzdělávací činnosti školy.

Evaluace vzdělávacího procesu není systematicky prováděna. Ve škole chybí efektivní hospitační činnost s následným sdílením poznatků jejich závěrů. Účinně není nastaveno metodické vedení učitelského sboru, které je žádoucí vzhledem k opakujícím se stejným zjištěním v úrovni vzdělávacího procesu v průběhu deseti let (menší pestrost výchovně vzdělávacích strategií, metodické nedostatky). Důsledkem je pomalý proces změn v pojetí vyučovacího procesu i role žáka v něm.

Pedagogický sbor je převážně odborně kvalifikovaný. Část sledované výuky (např. cizí jazyky, přírodopis, zeměpis) je však zajišťována učiteli bez příslušné předmětové specializace, což se v některých případech promítlo do volby nedostatečně účinných pedagogických postupů. Chybí identifikace potřeb učitelů, která by vedla k jejich cílené podpoře.

Další vzdělávání pedagogů a předávání poznatků je založeno převážně na jejich osobní iniciativě. Formálně zpracovaný plán nepřihlíží dostatečně k aktuálním potřebám školy. Komunikace a spolupráce mezi pedagogy probíhající v rámci každodenního styku umožňuje neformální vzájemnou podporu a výměnu zkušeností.

V průběhu let došlo ke komplexnímu zkvalitnění materiálních podmínek pomocí vícezdrojového financování. I nadále trvá účelné zapojování do projektů majících přínos

pro činnost školy (např. zajištění pomůcek, techniky, doučování žáků ohrožených školním neúspěchem).

Škola má velmi dobré podmínky z hlediska pokrytí internetem, vybavenosti moderními technologiemi, počítačovou interaktivní technikou a názornými pomůckami. Rozdílné prostorové podmínky jednotlivých tříd (málo volného místa pro pohyb) nebo jejich vybavenost (např. absence audiozařízení pro poslech) negativně ovlivnily volbu výukových forem a metod. Zlepšily se podmínky pro tělesnou výchovu. Mimo vlastních tělocvičen žáci využívají nově i městskou sportovní halu.

Příkladnou praktickou podporu vzdělávání žáků v oblasti zdravého životního stylu poskytuje školní jídelna.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledovaný průběh vzdělávání na prvním i druhém stupni měl několik společných znaků. Přátelský způsob vzájemné komunikace a příznivá pracovní atmosféra podporovaly učení. Žáci respektovali stanovená pravidla a vždy se snažili plnit zadané úkoly co nejlépe.

Didaktická technika sloužila převážně a neefektivně k prezentaci učiva nebo k předčítání či opisování zápisu do sešitu. Jen sporadicky podporovala názornost výuky, motivaci žáků nebo měli možnost ji využít žáci.

Kvalitu vzdělávání snižovaly některé metodické nedostatky (např. opomíjení vstupní motivace, sebehodnocení, vzájemného či formativního hodnocení, nejasně formulované cíle).

Sebehodnocení i vzájemné hodnocení žáků, či formativní hodnocení bylo vhodně zařazeno jen v části výuky na prvním stupni. Učitelé tak v dostatečné míře nevedou žáky k objektivnímu posouzení kvality vlastního výkonu, ani k hodnocení svých vrstevníků podle předem daných kritérií. Průběžné hodnocení žáků reflektovalo pouze momentální výkony, což vedlo ke snížení motivace u některých z nich.

Ve všech hospitovaných hodinách byli žáci seznámeni s tématem nebo průběhem hodiny. Společným nedostatkem hospitovaných hodin (s výjimkou některých hodin na prvním stupni) byla absence didaktického závěru vyučovací jednotky, tj. shrnutí a poskytnutí zpětné vazby.

Učitelé si uvědomovali přítomnost žáků se SVP ve třídách, věnovali jim zvýšený dohled a kontrolu. Efektivní byla spolupráce asistentů pedagoga s vyučujícími. Asistentky pedagoga poskytovaly nejen přiměřenou pomoc žákům se SVP, ale svou činností napomáhaly i plynulosti vzdělávacího procesu (např. dopomoc ostatním žákům, organizační podpora při skupinové práci, příprava učebních materiálů).

Na prvním stupni byly často ve sledovaných hodinách účelně zařazeny kooperativní prvky a samostatná práce žáků. Jen v některých hodinách převládala frontální výuka založená na dominantním postavení učitele, což vedlo k pasivitě části žáků. Ve většině hodin se vhodně střídaly pestré činnosti a tím byla významně udržována pozornost žáků. K jejich aktivizaci byly také účelně zařazeny pohybové chvílky. Názornost vzdělávání podpořilo používání didaktických pomůcek a materiálů souvisejících s probíraným tématem.

Žáci vhodně rozvíjeli nejen schopnost komunikace a spolupráce, ale i schopnost objevovat nové skutečnosti (např. formou myšlenkových map). Docházelo k účelnému propojování učiva do mezipředmětových vztahů a integrace obsahu vzdělávání do smysluplných celků podporující porozumění souvislostem (např. výuka podnebných pásů v hodině přírodovědy).

a její propojení s pracovními činnostmi). Ve všech hodinách bylo uplatňováno tempo přizpůsobené žákům. Vyučující zařazovali aktivity, které nebyly zaměřené pouze na výkon žáků, proto i pomalejší žáci měli možnost práci dovést do konce. Nižší míra diferenciac učiva nezohledňovala různé studijní předpoklady žáků. Obvykle všichni žáci plnili stejné typy úloh a příkladů. V některých předmětech byla zaznamenána funkční podpora čtenářské gramotnosti.

Na druhém stupni byly zaznamenány většinou frontální přístupy práce s různou mírou efektivity doplňované samostatnou prací nebo prací ve dvojicích. Zvolené metody nevytvářely prostor pro samostatné a aktivní učení. Nižší počet žáků ve třídách a patrná rozdílná úroveň jejich vzdělávacích předpokladů nebyly tak vhodně využity. Žáci pracovali obvykle s učebnicemi a pracovními sešity, názorné učební pomůcky nebyly téměř použity. Zřídka byli cíleně vedeni ke kritickému myšlení, odvozování nových poznatků, logickému myšlení, pochopení vzájemných souvislostí a práci s různými zdroji informací. Tempo výuky zajišťovalo pro žáky klidnou nestresující pracovní atmosféru a převážně vyhovovalo žákům s pomalejším pracovním rytmem.

V hodinách přírodovědných předmětů byly rozvíjeny techniky podporující pamětní zapamatování učiva, praktická aplikace probíraného učiva na základě vlastních zkušeností žáků méně často. Vyučující často spoléhali pouze na zápis učiva na tabuli nebo společné řešení příkladů. V hodinách cizích jazyků převládal pasivní a reproduktivní styl výuky zaměřený na pasivní osvojení gramatických pravidel a slovní zásoby. Míra osvojení komunikativních dovedností žáků byla nízká v hodinách ruského jazyka. Ve srovnání s předchozí inspekční činností došlo k poklesu kvality jeho výuky. Prostor pro samostatné a aktivní učení byl vhodně využit v hodině anglického jazyka.

Ve sledovaných hodinách tělesné výchovy bylo účelně využíváno mimořádně dobré prostorové a materiální zázemí, které pozitivně ovlivňovalo efektivitu výuky. Za podpory vyučujících žáci střídali různé pohybové aktivity a ochotně se zapojovali v rámci svých fyzických schopností a dovedností. Byli vedeni k týmové činnosti i k dosažení optimálního individuálního výkonu. Nechybělo hodnocení výkonů skupin i jednotlivců, které mělo výrazný motivační efekt.

Účastníci zájmového vzdělávání byli vychovatelkami průběžně podporováni v prováděných činnostech (sportovních, relaxačních, herních i vzdělávacích) vhodnými pokyny, radou i individuálním přístupem. Žáci otevřeně komunikovali na úrovni přiměřené jejich věku, vyjadřovali své nápady i náměty k dalším činnostem. Vychovatelky vhodně podporovaly jejich fantazii (četbou, vyprávěním příběhů) a rozvoj čtenářské gramotnosti. Formativní hodnocení žáků mělo motivační podobu a příznivě ovlivňovalo jejich sebevědomí.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pedagogové sledují pokroky žáků průběžně při výuce, hodnocení se opírá převážně o písemné a ústní formy ověřování výsledků vzdělávání. Dílčí dovednosti a znalosti žáci prokazují také ve školních projektech a mimoškolních aktivitách, i když ty byly v důsledku pandemie omezeny. Zákonní zástupci jsou o prospěchu a chování pravidelně informováni prostřednictvím elektronického informačního systému a třídních schůzek. Webové stránky školy nebyly v době inspekční činnosti aktualizovány.

Výsledky za jednotlivá klasifikační období jsou na jednáních pedagogické rady konstatovány. Nejsou podrobněji analyzovány, hledány příčiny např. nepříliš dobrých výsledků v přírodovědných předmětech (zeměpis, fyzika, chemie), vyvozovány závěry

a stanovena účinná opatření vedoucí k jejich zlepšení. Cílené vyhodnocování výsledků vzdělávání není vedením školy nastaveno.

K pozitivnímu posunu nedošlo v oblasti využívání externího hodnocení žáků pro zkvalitnění činnosti školy. Opětovně, jako při předchozí inspekci v roce 2015, nebyla přijata účinná opatření k podprůměrným výsledkům devátého ročníku v přírodovědné gramotnosti (školní rok 2016/2017).

Školní poradenské pracoviště (tvořené výchovnou poradkyní, metodičkou prevence a speciální pedagožkou) zajišťuje funkčně spolupráci se zákonnými zástupci žáků, školskými poradenskými zařízeními (dále ŠPZ) a přenos informací k jednotlivým pedagogům. Identifikace žáků ohrožených školním neúspěchem je v kompetenci jednotlivých třídních učitelů.

Účinná je podpora učitelů při sestavování a následném vyhodnocování plánů pedagogické podpory a ve spolupráci se ŠPZ také individuálních vzdělávacích plánů. Přestože jsou tyto plány většinou dobře nastaveny s uvedením konkrétních postupů a doporučení pro úpravu vzdělávání žáků včetně použití metod a forem práce v jednotlivých předmětech, ne vždy jsou (zejména na druhém stupni) ve výuce dodržovány. Diferenciace učiva byla zaznamenána pouze ojediněle, úprava způsobu hodnocení, očekávaných výstupů nebo ověřování vědomostí a dovedností se ve sledované výuce téměř neprojevila. Pozitivní vliv na výsledky žáků má poskytování podpůrných opatření ve formě předmětu speciálně pedagogické péče a pedagogické intervence zaměřené na procvičování nezvládnutého učiva.

Strategie v oblasti prevence rizikových jevů je naplňována zejména prostřednictvím primárního preventivního programu školy zahrnujícího řadu jednorázových i pravidelných aktivit a nabídkou mimoškolních aktivit a kroužků domu dětí a mládeže umístěného v budově školy. Dlouhodobě je zajišťována především třídními učiteli, což vede společně s aktivní prací s pravidly k posilování vzájemných vztahů důvěry. Dobrou úroveň sociálního a osobnostního rozvoje žáků dokládá jejich bezproblémové chování a slušné vystupování zaznamenané v hospitovaných hodinách i o přestávkách. Pozitivem je, že neomluvená absence a vážnější kázeňské přestupky se vyskytují ojediněle.

Činnost školního poradenského pracoviště není za účelem zkvalitňování poradenských služeb školy pravidelně vyhodnocována.

Společné prostory školy i školní družiny jsou určeny k prezentaci různých školních akcí, společenských událostí ze života školy a vyzdobeny pracemi žáků. Tradiční je velmi dobrá spolupráce s mnoha partnery školy a realizace osvědčených akcí.

Závěry

Vývoj školy

- Žáci využívají kvalitní podmínky pro tělesnou výchovu i sportovní zájmové kroužky.
- Podmínky výuky ruského jazyka se zhoršily.
- Výsledky externího hodnocení žáků nebyly opětovně využity pro zkvalitnění vzdělávacího procesu.

Silné stránky

- Vedení školy s pomocí zřizovatele a úspěšným zapojením do projektů cílevědomě a systematicky zajišťuje kvalitní materiální a esteticky podnětné zázemí pro žáky.

- Spolupráce asistentů pedagoga a pedagogů je pro žáky přínosná.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Ředitel školy nepodněcuje dostatečně pedagogický rozvoj školy.
- Systém autoevaluace školy není nastaven.
- Ve škole neprobíhá systematické vyhodnocování pedagogických procesů.
- Přetrvávají nedostatky v metodickém vedení výuky (hodnocení naplnění vzdělávacích cílů, zapojení žáků do vzájemného hodnocení a sebereflexe).
- Méně časté využívání aktivizujících metod a forem práce, formativního hodnocení a diferenciaci výuky.
- Není nastaven a realizován efektivní systém analýzy celkových a individuálních výsledků s následnými opatřeními vedoucími ke zlepšení stavu.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zahájit evaluaci procesů probíhajících ve škole, vyhodnocovat také účinnost přijímaných opatření.
- Nastavit systémové metodické vedení pedagogického sboru, k této skutečnosti zaměřit činnost metodických orgánů a pedagogické rady.
- Ve spolupráci s pedagogy nastavit systém vyhodnocování jednotlivých činností školy s důrazem na výsledky vzdělávání.
- Zaměřit kontrolní a hospitační činnost na zařazování prvků diferencované výuky (uplatňovat diferenciaci obtížnosti úkolů, zařazovat více činností pro rychlejší a nadanější žáky), formativního a vzájemného hodnocení žáků i sebereflexe.
- Zařazovat do výuky pro účinný rozvoj sociálních kompetencí žáků vhodné činnosti podporující spolupráci, posílit metody a formy aktivního učení, věnovat zvýšenou pozornost ověřování pochopení učiva a zhodnocení hodiny ve vztahu ke stanovenému cíli.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, platnost od 1. 9. 2011, včetně příloh a dodatků
2. Školní vzdělávací program školní družiny a školního klubu „Hrou k poznání“, platnost od 1. 9. 2015
3. Inspekční zprávy čj. ČŠIJ-306/11-J a čj. ČŠIJ-1091/15-J

4. Rozvrhy tříd, školní rok 2021/2022
5. Elektronická třídní kniha, školní rok 2021/2022
6. Dokumentace školní družiny a školního klubu, školní rok 2021/2022
7. Primární preventivní program, bez data vyhotovení
8. Program poradenských služeb ve škole, školní rok 2021/2022
9. Dokumentace metodických orgánů, školní rok 2021/2022
10. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2019/2020 a 2020/2021
11. Zápisy z pedagogických rad, školní rok 2020/2021 a 2021/2022
12. Vyhodnocení prospěchu 2021/2022
13. Dokumentace k žákům se SVP, školní rok 2021/2022
14. Dokumentace školního poradenského pracoviště, školní rok 2021/2022
15. Plán DVPP 2021/2022 a dlouhodobý plán DVPP, ze dne 30. 8. 2021
16. Koncepce rozvoje, ze dne 10. 4. 2018

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Dagmar Formánková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu	D. Formánková v. r.
Mgr. Darina Čermáková, školní inspektorka	Čermáková v. r.
Mgr. Bc., Kateřina Hlaváčková, školní inspektorka	Hlaváčková v. r.
Bc. Dana Kuličková, kontrolní pracovnice	Kuličková v. r.
PhDr. Mgr. Milan Matějů, školní inspektor	Matějů v. r.
Mgr. Stanislav Pulkrab, školní inspektor	Pulkrab v. r.

V Jihlavě 28. 1. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Vlastimil Špatenka, ředitel školy

Vlastimil Špatenka v. r.

Ve Světlé nad Sázavou 8. 2. 2022